DOMSTOLENS DOM
av den 22 februari 1990*

I mål C-228/88

har Bayerisches Landessozialgericht till domstolen gett in en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 177 i EEG-fördraget i det mål som pågår vid den domstolen mellan

Giovanni Bronzino, bosatt i Augsburg (Förbundsrepubliken Tyskland),

och

Kindergeldkasse, i Nürnberg (Förbundsrepubliken Tyskland).

Begäran avser tolkningen av artiklarna 3.1 och 73.1 i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjer flyttar inom gemenskapen, ändrad och uppdaterad genom rådets förordning nr 2001/83 (EEG) av den 2 juni 1983 (EGT L 230, s. 6, bilaga I, fransk version; svensk specialutgåva, del 05, volym 03).

DOMSTOLEN

sammansatt av ordföranden O. Due, avdelningsordförandena F. A. Schockweiler och M. Zuleeg samt domarna T. Koopmans, G. F. Mancini, J. C. Moitinho de Almeida och G. C. Rodríguez Iglesias,

generaladvokat: F. G. Jacobs,
justitiesekreterare: J. A. Pompe, biträdande justitiesekreterare,

* Rättegångsspråk : tyska.

som beaktat yttrandena från

— Giovanni Bronzino, sökande i målet vid den nationella domstolen, genom Luciano Fazi, Sozialsekretär,

— den tyska regeringen, genom Martin Seidel och genom professorn Meinhard Hilf, båda i egenskap av ombud,

— den nederländska regeringen, genom Henri Johan Heinemann, secrétaire général adjoint, Utrikesministeriet, i egenskap av ombud,

— den portugisiska regeringen, genom Luís Inez Fernandes, chef vid EG-generaldirektoratets rättsavdelning, och genom Sebastião Pizarro, sous-directeur, avdelningen för internationella relationer och socialförsäkrings-konventioner, båda i egenskap av ombud,

— den italienska regeringen, genom professorn Luigi Ferrari Bravo, chef för utrikesministeriets avdelning för diplomatiska tvister, i egenskap av ombud, biträdd av Pier Giorgio Ferri, avvocato dello Stato,

— europeiska gemenskapernas kommission, genom Jürgen Grunwald, rättstjänsten, i egenskap av ombud,

som beaktat förhandlingsrapporten och den muntliga förhandlingen den 19 september 1989, och

som hört generaladvokatens förslag till avgörande, framlagt vid sammanträde den 17 oktober 1989,

meddelar följande

dom

1 Genom beslut av den 21 juli 1988, som inkom till domstolen den 8 augusti 1988, har Bayerisches Landessozialgericht, i enlighet med artikel 177 i EEG-fördraget, ställt en fråga om tolkningen av artiklarna 3.1 och 73.1 i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjer flyttar inom gemenskapen, ändrad och uppdaterad genom rådets förordning

(EEG) nr 2001/83 av den 2 juni 1983 (EGT L 230, s. 6, bilaga I, fransk version; svensk specialutgåva, del 05, volym 03).

2 Denna fråga har uppkommit inom ramen för en tvist som rör ett beslut av Kindergeldkasse varigenom arbetstagaren Giovanni Bronzino, som är italiensk medborgare och som har anställning i Tyskland, nekades det bidrag som föreskrivs i artikel 2.4 i Bundeskindergeldgesetz (förbundslagstiftning om familjebidrag, nedan kallad "BKGG") för hans barn Rosa, Nunzia och Vincenzo, bosatta i Ercolano i Italien, där de är registrerade som arbetssökande vid arbetsförmedlingen.

3 Avslagsbeslutet från Kindergeldkasse motiverades med att Giovanni Bronzinos barn inte är tillgängliga för arbetsförmedlingen i egenskap av arbetslösa inom territoriet i den stat där BKGG är tillämplig, vilket är ett villkor för att bevilja bidrag för barn för vilka försörjningsskyldighet föreligger och som har fyllt 16 år men inte 21 år.

4 Domen av Sozialgericht Augsburg, i vilken Kindergeldkasse ålades att betala Giovanni Bronzino de bidrag som denne hade gjort gällande att han hade rätt till, överklagades till Bayerisches Landessozialgericht, som i sin tur ansåg att tvisten gav upphov till frågan om BKGG är förenlig med gemenskapsrätten, har förklarat målet vilande och ställt följande tolkningsfråga till domstolen:

"Skall bestämmelserna i artiklarna 73.1 och 3.1 i förordning nr 1408/71 eller andra gemenskapsrättsliga bestämmelser tolkas så att en migrerande arbetstagare har rätt till familjeförmåner i anställningslandet även när det enbart är i familjemedlemmens bosättningsland och i överensstämmelse med de bestämmelser som gäller där som en medlem av hans familj på grund av brist på utbildningsplatser inte kan påbörja eller fortsätta en yrkesutbildning eller som arbetslös är tillgänglig för arbetsförmedlingen, trots att den nationella lagstiftningen i anställningslandet föreskriver att dessa villkor skall uppfyllas inom dess territorium?"

5 För en utförligare redogörelse för omständigheterna i tvisten vid den nationella domstolen, rättegångens förlopp och de till domstolen ingivna yttrandena hänvisas till förhandlingsrapporten. Handlingarna i målet i dessa delar återges i det följande endast i den mån domstolens argumentation kräver det.

6 Mot bakgrund av de faktiska omständigheterna i målet vid den nationella domstolen, så som de har återgivits av den nationella domstolen, finns det anledning att anta att syftet med tolkningsfrågan huvudsakligen är att utröna

om artiklarna 3.1 och 73.1 i förordning nr 1408/71, eller andra gemenskapsrättsliga bestämmelser, skall tolkas så att för det fall lagstiftningen i den medlemsstat som utger vissa familjeförmåner föreskriver, som villkor för beviljande av dessa förmåner, att medlemmen i arbetstagarens familj som arbetslös skall vara tillgänglig för arbetsförmedlingen i den stat där den lagstiftningen är tillämplig, skall detta villkor anses uppfyllt när den arbetslösa familjemedlemmen är tillgänglig för arbetsförmedlingen i den medlemsstat där han är bosatt.

7 Det finns anledning att erinra om att artikel 73 i förordning nr 1408/71 - i dess lydelse efter ändring genom rådets förordning (EEG) nr 3427/89 av den 30 oktober 1989 (EGT L 331, s. 1, fransk version; svensk specialutgåva, del 05, volym 04), som ersätter den lydelse som var i kraft vid tidpunkten för domen om hänskjutande men som endast innebär en utvidgning av bestämmelserna till att omfatta även egenföretagare och att undantagsbestämmelserna för Frankrike upphävs - har följande ordalydelse: "En anställd eller egenföretagare, som omfattas av lagstiftningen i en medlemsstat, skall för sina familjemedlemmar som är bosatta i en annan medlemsstat ha rätt till de familjeförmåner som utges enligt lagstiftningen i den förra staten som om de vore bosatta i den staten, om något annat inte följer av bilaga 6." Begreppet "familjeförmåner" definieras enligt artikel 1 u i i samma förordning som "alla vård- eller kontantförmåner, som är avsedda att täcka en familjs utgifter enligt den lagstiftning som anges i artikel 4.1 h, utom de särskilda bidrag vid barns födelse som nämns i bilaga 2". Artikel 4.1 h föreskriver att "denna förordning gäller all lagstiftning om ... familjeförmåner." Förbundsrepubliken Tyskland har mot bakgrund av detta och i enlighet med artikel 5, som föreskriver att medlemsstaterna skall anmäla den lagstiftning och de system som avses i artikel 4.1, lämnat in en sådan anmälan vad gäller BKGG (EGT 1980, C 139, s. 1, fransk version; vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå).

8 Den tyska regeringen har medgivit att ifrågavarande förmån syftar till att hjälpa familjer med utgifterna för försörjningen av deras arbetslösa barn som fyllt 16 år men inte 21 år. Den har dock gjort gällande att ovan nämnda artikel 73 endast avser typiska familjeförmåner, dvs. sådana förmåner som beviljas enligt villkor som i allmänhet har samband med en social börda för arbetstagarens familj i motsats till förmåner som, i likhet med den omtvistade förmånen, har samband med särskilda förhållanden i den stat som beviljar förmånerna.

9 Enligt den tyska regeringen utgör den förmån som föreskrivs i artikel 2.4 i BKGG en åtgärd som syftar till att hålla stånd mot den svåra situationen på arbetsmarknaden i Förbundsrepubliken Tyskland, vilket innebär att villkoret att den arbetssökande skall vara tillgänglig för arbetsförmedlingen i den staten är berättigat.

10 Den regeringen har dessutom anfört att artikel 73 i förordning nr 1408/71 begränsar sig till att upphäva kravet vad gäller bosättningsland och att den inte rör andra objektivt berättigade villkor, såsom det ifrågavarande villkoret.

11 Det skall i detta hänseende erinras om att artikel 73 är tillämplig på familjeförmåner av det slag som definieras i artikel 1 u i. De ifrågavarande förmånerna i detta mål omfattas av den definitionen eftersom de är avsedda att hjälpa familjer med utgifterna för försörjningen av deras arbetslösa barn. Det skall påpekas att Förbundsrepubliken Tyskland själv har betecknat förmånerna som avses "familjeförmåner" såväl i sin lagstiftning som i regeringens anmälan till kommissionen.

12 Det skall vidare påpekas att artikel 73 syftar till att förhindra att en medlemsstat vägrar att bevilja familjeförmåner på grund av att arbetstagarens familjemedlemmar är bosatta i en annan medlemsstat än den som utger förmånerna. En sådan vägran skulle nämligen kunna få till följd att gemenskapens arbetstagare inte utövar deras rätt till fri rörlighet och skulle därmed utgöra ett hinder för denna frihet. Härav följer att ett villkor som innebär att rätt till vissa familjeförmåner för barn till en arbetstagare endast föreligger om barnet är tillgängligt för arbetsförmedlingen i den medlemsstat som utger förmånerna, ett villkor som endast kan uppfyllas om barnet är bosatt inom denna sistnämnda stats territorium, omfattas av tillämpningsområdet för nämnda bestämmelse och det skall därför anses vara uppfyllt när barnet är tillgängligt för arbetsförmedlingen i den medlemsstat där det är bosatt.

13 Den tyska regeringen har mot denna tolkning av artikel 73 invänt att om den bestämmelsen skulle vara tillämplig i ett fall som detta, så skulle arbetsförmedlingen i Förbundsrepubliken Tyskland inte ha någon möjlighet att bli fri från sin skyldighet att utbetala ifrågavarande förmåner till den berörda personen genom att erbjuda ett arbete till familjemedlemmen i fråga.

14 Det finns anledning att påpeka att detta argument skulle kunna vara relevant i ett fall där det rör sig om arbetslöshetsförmåner, men det kan inte åberopas som grund för att vägra betala familjeförmåner till ett arbetslöst barns föräldrar. Således kan olägenheter av det slag som den tyska regeringen har

hänvisat till, som följer av tillämpningen av förordning nr 1408/71, inte leda till en annan tolkning av förordningens bestämmelser än den tolkning som följer av förordningens ordalydelse och syfte.

15 Härav följer, utan att det är nödvändigt att beakta några andra gemenskapsrättsliga bestämmelser, att den fråga som den nationella domstolen har ställt skall besvaras enligt följande. Artikel 73 i rådets förordning nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjer flyttar inom gemenskapen, skall tolkas så att för det fall lagstiftningen i den medlemsstat som utger vissa familjeförmåner föreskriver, som villkor för beviljande av dessa förmåner, att medlemmen i arbetstagarens familj som arbetslös skall vara tillgänglig för arbetsförmedlingen i den stat där den lagstiftningen är tillämplig, skall detta villkor anses uppfyllt när den arbetslösa familjemedlemmen är tillgänglig för arbetsförmedlingen i den medlemsstat där han är bosatt.

Rättegångskostnader

16 De kostnader som har förorsakats Förbundsrepubliken Tysklands regering, Italiens regering, Portugals regering, Nederländernas regering och Europeiska gemenskapernas kommission är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN

– angående den fråga som genom beslut av den 21 juli 1988 förts vidare av Bayerisches Landessozialgericht – följande dom:

Artikel 73 i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjer flyttar inom gemenskapen skall tolkas så att för det fall lagstiftningen i den medlemsstat som utger vissa familjeförmåner föreskriver, som villkor för beviljande av dessa förmåner, att medlemmen i arbetstagarens

familj som arbetslös skall vara tillgänglig för arbetsförmedlingen i den stat där den lagstiftningen är tillämplig, skall detta villkor anses uppfyllt när den arbetslösa familjemedlemmen är tillgänglig för arbetsförmedlingen i den medlemsstat där han är bosatt.

Due Schockweiler Zuleeg

Koopmans Mancini Moitinho de Almeida Rodríguez Iglesias

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 22 februari 1990.

J.-G. Giraud
Justitiesekreterare

O. Due
Ordförande